

Antakaa perheille
mahdollisuus:

**lapset tuovat
onnen, toivon ja kestävän
tulevaisuuden**

**LAPSIPERHEIDEN
ETUJÄRJESTÖ RY**

Barnfamiljernas Intresseorganisation rf

Lapsiperheiden Etujärjestö ry:n tavoitteet hallituskaudelle 2023-2027:

TAVOITE 1

LAPSILISÄÄN VAIPPALISÄ

TAVOITE 2

VEROTUKSEEN LAPSIVÄHENNYS

TAVOITE 3

LAPSIPERHEIDEN TUET VÄHINTÄÄN MINIMITASOLLE

TAVOITE 4

LAPSIA HOITAVILLE YHDENVERTAISUUSRAHA

TAVOITE 5

PERHEEN JA OPISKELUN YHDISTÄMINEN

HELPOMMAKSI

TAVOITE 6

KODINHOITAJAT TAKAISIN

TAVOITE 7

TURVALLISUUTTA LAPSIPERHEILLE

TAVOITE 1: LAPSILISÄN VAIPPALISÄ

Lapsiperheillä on erityinen tehtävä kasvattaa uusi sukupolvi tulevaisuuden rakentajiksi.

Lapsilisän tulee olla jatkossakin korvausta lapsen kulutuksesta tasaten lapsiperheiden ja muiden kotitalouksien välistä kustannusvastuuta uuden sukupolven kasvattamisen kustannuksista. Lapsilisällä tasataan lapsiperhevaiheessa eläville perheille lapsista koituvia kulutusmenoja.

Lapsilisä tulee sitoa indeksiin ja sitä tulee asteittain nostaa kahden seuraavan hallituskauden aikana kompensoimaan perheille lapsista aiheutuvia vähimmäiskustannuksia.

Lapsilisä tulee laajentaa koskemaan kaikkia alle 18-vuotiaita lapsia.

Lapsilisään tulee myös ottaa käyttöön 100 euron **vaippalisä** alle 3-vuotiaille.

TAVOITE 2:

VEROTUKSEEN LAPSIVÄHENNYS

Suomen verotusjärjestelmässä on voimakas lapsiprogressio – mitä enemmän lapsia perheessä on, sitä enemmän maksetaan veroja lapsista aiheutuvien menojen kautta.

Tämä on lyhytnäköistä verottajalta. Mitä vähemmän lapsia Suomeen syntyy, sitä vähemmän tulevaisuudessa saadaan lasten työn verotuottoja eli mm. eläkkeiden maksajia.

On aiheellista kysyä, missä määrin lapsista aiheutuvien menojen vaikutus vanhempien omaan kulutukseen näkyy ennätysellisen matalissa lapsimäärissä?

Ensimmäinen lapsi ja lapsiluvun kasvu lisäävät portaittain kotitalouden lapsista johtuvia asumis-, liikenne- ja kulutusmenoja sekä niistä maksettavia välillisiä veroja.

Kodin, työpaikan ja palvelujen etäisyydet sanelevat jääkö lapsitoiveiden toteutukseen aikaa ja/tai rahaa. Lyhyet etäisyydet nostavat hintaa, pitkät matka-aikoja ja matkakustannuksia.

TAVOITE 2: VEROTUKSEEN LAPSIVÄHENNYS

Asunnon ja auton hankinta ja niiden suurentaminen lasten tarpeisiin aiheuttavat suurimmat yksittäiset pitkävaikutteiset meno- ja veroportaat. Samalla ne lisäävät myös vastaavia käyttömenoja sekä suoria ja välillisiä veroja.

Kotitalouden veromäärän kasvun kohdistumista lapsiluvun kasvuun eli verotuksen lapsiprogressiota tulee tasata lapsivähennyksellä suoraan tuloveroista. Lapsista johtuvaa asumis- ja liikennemenojen määrää ja kasvua tulee kohtuullistaa. Molemmissa verojen osuus on merkittävä.

Koko verotusjärjestelmän periaatteet on korjattava siten, että jatkuvuus ja julkisen sektorin hyvinvointipalveluiden rahoitus on pitkällä aikavälillä mahdollinen.

Lapsiperheiden verotuksen keventäminen lisää luottamusta lasten saannin taloudelliseen turvaan ja mahdollistaa syntyvyyden palauttamisen lähemmäksi kansalaisten itse toivomaa tasoa.

Tämän tulee olla verojärjestelmän kehittämisen lähtökohta.

TAVOITE 3: LAPSIPERHEIDEN TUET VÄHINTÄÄN MINIMITASOLLE

Lapsiperheiden pienituloisuus suhteessa elatusvastuuseen on vakava ongelma, joka tulee korjata.

Toimeentulo-ongelmat heijastuvat lapsiperheissä mm. toivottua alempana lapsilukuna, parisuhteen ongelmina sekä monenlaisina haasteina elämässä. Mm. THL on tutkinut lapsiperheköyhyyttä ja on todettu, että lapsuuden aikainen köyhyys on erityisen haitallista.

Yli 120 000 lasta elää pienituloisissa perheissä. Yksinhuoltajuus ja monilapsisuus lisäävät köyhyysriskiä.

On merkille pantavaa, että noin puolet pienituloisista lapsista kasvaa vähintään kolmelapsisissa perheissä, joten lasten pienituloisuuden vähentäminen on tehokkainta aloittaa isoista perheistä.

TAVOITE 3: LAPSIPERHEIDEN TUET VÄHINTÄÄN MINIMITASOLLE

Työttömyys on merkittävä syy köyhyyteen, mutta Suomessa voidaan puhua **jo työssäkäyvien köyhien perheiden ryhmästä**. Viimeaikainen hintojen nousu tekee monien perheiden arjesta entistäkin tukalampaa.

Lapsiperheiden tuet eli mm. minimivanhempainraha ja lasten kotihoidon tuki tulee nostaa vähintään peruspäivärahan/työmarkkinatuen tasolle lapsikorotuksineen.

TAVOITE 4:

LAPSIA HOITAVILLE YHDENVERTAISUUSRAHA

Lastenhoidosta on saatava työn reaaliarvoa vastaava hoitoraha sekä eläke eli yhdenvertaisuusraha.

On kohtuutonta, että erityisesti kahta useampaa lasta kotona kasvattavat hyötyvät siitä toimeentulona ja eläkekertymänä muita vähemmän, samalla kun he kasvattavat eläkemaksujen maksajia muidenkin kuin vanhempien itsensä hyväksi ja yhteiskunta säästää hoitopaikkakuluissa.

Lastenhoito kotona on erittäin tuottavaa ja yhteiskunnallisesti välttämätöntä työtä. **Lapsitoiveen toteutuksen mahdollistaessaan muutama kotihoitovuosi tuottaa lapsen 35–40 työssäolovuotta tulevaisuudessa.**

Nettohyöty on mittava jo yhdellä lapsella ja kertaautuu lapsiluvulla. **Valitettavasti kansantalouden tilinpito ei pääsääntöisesti huomioi kotityötä, jolloin todellisesta bkt-laskelmasta puuttuu n. kolmannes eli 100 miljardia euroa.** Erittäin tuottavaa lastenhoitotyötä tekeviä saatetaan hallinnollisesti kohdella ”työttöminä” tai pitää ”työvoiman ulkopuolella olevina henkilöinä”

TAVOITE 4:

LAPSIA HOITAVILLE YHDENVERTAISUUSRAHA

Kotona tapahtuvasta lastenhoitotyöstä koituvaa eläke-etua on lähtökohtaisesti arvioitava suomalaisen lapsen elinaikanaan tuottamalla lisäarvolla joka on **nykyisellään runsaat 4 miljoonaa euroa**. Lasten kotihoitajien ansaittu eläke-etu parantaa kansantalouden tilaa ja lisäarvosta saavat nauttia lapsettomatkin.

Lastenhoitajien eläkkeillä on reaalityakuus lapsissa - tulevissa eläkkeiden maksajissa.

Seuraavan sukupolven kasvattamisesta suuren vastuun kantavia omia lapsiaan hoitavia vanhempia ei saa tuomita köyhyysloukkuun, kuten nyt tapahtuu, vaan **lapsiaan hoitaville vanhemmille tulee myöntää yhdenvertaisuusraha**.

Kansantalouden tilinpitoa on myös korjattava siten, että bkt-laskelmissa kotityön todellinen osuus otetaan huomioon, jolloin erittäin tuottava kotityö ja sen tekijät saavat asemansa mukaisen kohtelun päätöksenteossa.

TAVOITE 5:

PERHEEN JA OPISKELUN YHDISTÄMINEN

Opiskelijoiden perheellistymistä ja perheellisten opiskelijoiden toimeentuloa on erikseen tuettava, sillä heidän elämäntilanteensa on 20–30 ikävuoden välillä vaikeampi kuin muiden ryhmien.

Opintorahan huoltajakorotus oli askel oikeaan suuntaan, mutta edelleen tarvitaan toimia opiskelijoiden perheellistymisen helpottamiseksi ja perheellisten opiskelijoiden taloudellisen tilanteen tukemiseksi.

Perheellisille opiskelijoille tulee mahdollistaa lasten kotihoidon ja päivähoidon yhdistäminen joustavalla ja taloudellisesti järkevällä tavalla. Joustavaa hoitorahaa tulee kehittää niin, että sen avulla voi joustavasti yhdistää opiskelu ja lastenhoito.

Joustava hoitoraha helpottaisi opiskelijaperheiden lastenhoitojärjestelyitä ja opiskelumahdollisuuksia etenkin silloin, kun lasten päivähoitomaksut määräytyvät työssäkäyvän puolison tulojen perusteella ja/tai perheessä on useita päivähoidon tarpeessa olevia lapsia.

Alle 3-vuotiaiden lasten opiskelijavanhemmilla tulee olla myös oikeus suorittaa opintoja hitaammassa tahdissa menettämättä oikeuttaan opintotukeen.

TAVOITE 5:

PERHEEN JA OPISELUN YHDISTÄMINEN

Tämä joustavoittaisi ja helpottaisi monella tapaa perheellisten opiskelijoiden tilannetta. **Päiväkodeissa virukset ja erilaiset infektioaudit leviävät nopeasti ja alle 3-vuotiaat päiväkotilapset sairastavat keskimäärin jopa 100 päivää vuodessa.** Yli 3-vuotiaat päiväkotilapset sairastavat jo vähemmän – keskimäärin 50 päivää vuodessa. Tutkimuksen mukaan opintoja viivästyttävät eniten oppimisvaikeudet, taloudelliset, lastenhoidolliset ja terveydelliset syyt.

Hieman hitaamman etenemisen salliminen opinnoissa olisi pieni hinta siitä, että perheellistyminen tai lapsiluvun kasvattaminen olisi helpompaa opintojen aikana.

Suomessa syntyvyyttä alentaa pääosin valmistuminen työelämään, opiskelu, asumisen kustannukset ja työmarkkinoiden epävarmuustekijät.

Nämä taloudelliset pakot siirtävät lasten hankintaa ja alentavat toteutuvaa lapsilukua mm. nostamalla ensisynnyttäjien keski-ikää. Erityisen vaikeassa tilanteessa ovat opiskelevat perheet.

TAVOITE 6:

KODINHOITAJAT TAKAISIN

Kotipalvelu matalan kynnyksen palveluna on ensiarvoisen tärkeää lapsiperheiden hyvinvoinnin tukemiseksi ja ongelmien ennaltaehkäisemiseksi.

Oikea-aikaisella ja perheen tarpeita vastaavalla kotipalvelulla voidaan kustannustehokkaasti ennaltaehkäistä perheiden ongelmien kärjistymistä.

Lapsiperheiden kotipalvelu tulee palauttaa toimivaksi ja helposti saatavilla olevaksi tukimuodoksi. Kotipalvelua tulee saada joustavasti ja sen tulee vastata perheen tarpeita. Lapsiperheiden kotipalvelun järjestäminen vaihtelee kunnissa/hyvinvointialueilla ja perheet ovat hyvin eriarvoisessa asemassa kotipalvelun saannin suhteen.

Kotipalvelutarpeen kartoitusta on tehtävä tehokkaasti äitiys- ja lastenneuvolakäynneillä; tiedotus on hoidettava kattavasti ja laaja-alaisesti. Lapsiperheiden kotipalvelun tulee olla sisällöltään ja laadultaan sellaista, että se tukee vanhempia, huoltajia ja muita lasten kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lasten kasvatuksessa ja huolenpidossa sekä ennaltaehkäisee ongelmia lapsiperheissä.

TAVOITE 6:

KODINHOITAJAT TAKAISIN

Kotipalvelun sisällön arviointi on tehtävä asiakaslähtöisesti yhdessä asiakkaan kanssa ja sitä tulee voida pyytää myös normaalin arjen kiireisiin tilanteisiin (esim. lääkäri-, tai hammaslääkärikäyntien ajaksi).

Lapsiperhelähtöiseen kotipalveluun tulee sisältyä perheen tarpeiden mukaan vähintäänkin lastenhoito, sairaan lapsen hoito ja kaikki arkisujuvuutta edistävät kotityöt sekä tarvittaessa perinteinen perhetyö.

Kun tavoitellaan hyvää kustannustehokkuutta, palvelun tulee kyetä vastaamaan perheen tarpeisiin, olivatpa ne kuinka tilapäisiä tahansa.

Kotipalvelun saamisen tulee myös olla mahdollista riippumatta perheen tulotasosta. Joitakin vuosia sitten Kuluttajaparlamentin järjestöille tekemän kyselytutkimuksen mukaan lähes 10% vastaajista koki kotipalvelun hinnan liian korkeaksi ja näin esteeksi palvelun saamiselle.

Jos hinta estää kotipalvelun saamisen, lain tarkoitus ei täyty ja perheet jäävät taloudellisista syistä palvelun ulkopuolelle.

TAVOITE 7: TURVALLISUUTTA LAPSIPERHEILLE

Lapsiperheiden kokema turvallisuus muodostuu niin taloudellisesta kuin henkisestä hyvinvoinnista.

Lapsiperheille tulee varmistaa ja vahvistaa tuen saanti vaihtelevissa elämäntilanteissa. **Vakavina huolenaiheina on mm. etäisyyksien kasvu synnytyssairaaloihin, kätilöpula, synnytysvalmennusten, neuvolatoiminnan sekä päiväkotien ja koulujen resurssihaasteet ja puutteet.**

Ihmisten huolet useissa palveluissa olevista puutteista, toimeentulon haasteista sekä avunsaannista oikea-aikaisesti tulee ottaa vakavasti.

**Lapsuus ja lapsiperhevaihe tulee nähdä
itsessään arvokkaana ja lapsiperheiden
perusturvallisuutta tulee parantaa.**

**Päätöksentekijöiden lähtökohtana tulee olla
lapsiperheiden erilaisten elämäntilanteiden
pohjalta nousevat tarpeet.**

LAPSISSA ON TULEVAISUUS - MIKSEI SE NÄY PÄÄTÖKSISSÄ?

Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusta ja jatkuvuus on hyvinvoivissa lapsiperheissä.

Lapsiperheiden henkinen ja taloudellinen hyvinvointi sekä syntyvyyden edistäminen tulee nostaa keskiöön tulevassa hallitusohjelmassa. Lasten saannin aikaistamis- ja lapsilukutoiveiden toteuttamisedellytyksiä tulee parantaa.

Tällä hetkellä suomalainen perhepolitiikka ei kannusta lasten saamiseen ja suomalaiset jäävät kauas omasta lapsitavoitteestaan.

Perhepolitiikassa on kyse siitä, miten ihmisille annetaan mahdollisuus toteuttaa omia tavoitteita ja toiveitaan. Hyvä perhepolitiikka tukee perheitä ja poistaa perheellistymisen esteitä.

Yhteiskunnan voimakkaat perhemyönteiset arvot ylläpitävät ja lisäävät syntyvyyttä, kun lapset nähdään elämänlaadun parantajana sekä elämän keskeisenä päämääränä.

Syntyvyys olisi nykyistä korkeampaa, jos suomalaiset saisivat toivomansa määrän lapsia. Suomalaiset ovat perhemyönteisiä, mutta juuri perhemyönteisimmillä on vaikeuksia toteuttaa tavoittelevansa ihanteellista lapsilukua. Syntyvyyttä alentavat varsinkin taloudelliset ja rakenteelliset tekijät (työ, asumisen hinta, opiskelu, työn etsintä ja siihen valmistautuminen). Tutkimusten mukaan perheen epätyydyttävä taloudellinen tilanne on keskeisimpiä syitä lykätä lastensaantia.

Elinkustannukset ovat nousseet viime aikoina valtavasti ja kohoavat edelleen. Lapsilisän korottaminen joulukuussa 2022 oli positiivinen viesti ja tärkeä apu monille perheille. Lapsilisän reaaliarvo on laskenut. Lapsilisä tulee korottaa pysyvästi alkuperäiselle tasolle ja sitoa indeksiin. Lapsilisä tulee myös laajentaa koskemaan kaikkia lapsia ja alle 3-vuotiaille tulee ottaa käyttöön lapsilisän **vaippalisä**.

Perheiden lapsimäärän keskiarvon pieneneminen on kansalaisten toiveiden vastaista ja se on johtanut siihen, ettei työikään tulevien määrä riitä korvaamaan eläkeikään tulevien määrää. Tästä johtuen työikäisten määrä on pientyy sekä absoluuttisesti, että suhteessa kasvavaan vanhusväestöön. Tämä vaarantaa yhteiskunnan jatkuvuuden sekä heikentää eläkkeiden ja muun sosiaaliturvan rahoitus pohjaa. Hyvinvointivaltion olemassaolon edellytys on terve väestörakenne.

Vähintään kolme lasta saavat naiset synnyttävät puolet Suomen lapsista. Lasten kotihoito on yleisempää vähintään kolmelapsisissa perheissä. Näitä perheitä ei saa tuomita köyhyysloukkuun kuten nyt usein tapahtuu, vaan lapsiaan hoitaville vanhemmille tulee maksaa **yhdenvertaisuusrahaa**.

Jos turvataan suurten perheiden toimeentulo, mahdollistetaan niin toivotun lapsiluvun saavuttaminen kuin investoidaan siihen inhimilliseen pääomaan, joka on välttämätön yhteiskunnan jatkuvuuden ylläpidossa. Tällöin mahdollistetaan sekin, että toiset perheet voivat tahtoessaan huoltosuhteen kärsimättä jäädä vähälapsisiksi tai jopa lapsettomiksi. Samalla kun pidetään huolta lapsiköyhyyden vähenemisestä ja yhteiskunnan kantokyvystä, lisätään mahdollisuuksia henkilökohtaisiin valintoihin ja yhteiskunnalliseen monimuotoisuuteen sekä sosiaaliseen kestävyteen.

Eduskuntavaaliehdokas:

Eläke-, vero- ja perhepolitiikan
tavoitteeksi tulee asettaa
ylisukupolvinen kestävyys eli
kestävä ja kansalaisten tahdon
mukainen lapsiluku sekä kestävä
väestön uusiutumistaso riittävän
syntyvyyden avulla.

**Tämä merkitsee politiikkatoimia
syntyvyyden pikaiseksi
lisäämiseksi.**

Tulevaisuus ei vain tule, vaan se tehdään!

**Vaikuta ja äänestä eduskuntavaaleissa
2.4.2023**

Ennakkoäänestys kotimaassa 22.-28.3.2023

Lapsiperheiden Etujärjestö ry (Lape) on voittoa tavoittelematon, puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton valtakunnallinen yhdistys, joka pyrkii edistämään lapsiperheiden henkistä ja taloudellista hyvinvointia. Yhdistyksen tavoitteena on saada aikaan muutoksia, joilla lisätään lapsiperheiden mahdollisuuksia löytää kunkin perheen yksilölliseen elämäntilanteeseen sopivia ratkaisuja sekä katkaista lapsiperheiden taloudellisen aseman heikkeneminen muuhun väestöön nähden.

Julkaisun taitto: Kristiina Paju, kuvat: www.canva.com

www.lape.fi